

Kansalliskielilautakunnalle

Från Kaj Granlund <kaj.granlund@live.com>

Datum Mån 2024-12-30 23:31

Till Delad - Registrator — Kirjaamo <registratorkirjaamo@ovph.fi>

Du får inte ofta e-post från kaj.granlund@live.com. [Läs om varför det här är viktigt](#)

Olen käynyt muutamia kertoja hyvinvointialueen eri toimipaikoissa ja huomannut, että sisä- ja ulkopasteissa ei aina noudateta oikeusasiamiehen antamaa ohjeistusta kansalliskielten yhdenvertaisesta kohtelusta. Monissa paikoissa asia on täysin kunnossa, mutta on myös useita paikkoja, joissa kieliä ei kohdella tasapuolisesti. Esim. Fimlabin ohjeissa Pietarsaassa suomenkielisen tekstin koko poikkeaa suuremmasta ruotsinkielisestä tekstistä. Toisissa paikoissa ruotsinkielisen tekstin koko poikkeaa. Näkemäni mukaan myös hyvinvointialueen omissa opasteissa on vaihtelua.

Oikeusasiamies on todennut kansalliskielten tasapuolisesta kohtelusta seuraavaa:

Kansalliskielten yhdenvertainen kohtelu on turvattu perustuslain 17 §:ssä ja ilmenee kielilain 23 §:n perusteluista.

Kielilain mukaan kaksikielisen viranomaisen tulee palvella yleisöä suomeksi ja ruotsiksi. Viranomaisen tulee palvelussa ja muussa toiminnassaan osoittaa yleisölle käyttävänsä molempia kieliä. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että viranomaisen tulee huolehtia siitä, että kilvet ja opasteet ovat näkyvästi esillä molemmilla kielillä (23 § 2 mom.). Tasapuolisuusvaatimus merkitsee muun muassa, että vähemmistön kieltä ei saa kohdella syrjivästi esimerkiksi niin, että käytetään selkeästi pienempää tekstiä verrattuna enemmistökieliseen tekstiin. (HE 92/2002 vp, s. 87)

Oikeusasiamiehen ratkaisukäytännössä on todettu, että kansalliskielten yhdenvertaisessa kohtelussa on kyse myös siitä, miten kansalliskielinen teksti suhteutuu vieraskieliseen tekstiin. Sikäli kuin ruotsinkieliset tekstit rinnastuvat tyylinsä puolesta vieraskielisiin teksteihin, käytäntö ei kohdellut kansalliskieliä yhdenvertaisesti. (Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus vuodelta 2021, s. 330)

Asian korjaaminen koko alueella vaatii varmaankin kaikkien yksikköjen perusteellista läpikäyntiä, mutta se on tärkeää molempien kieliryhmien yhdenvertaisen kohtelun kannalta.

Henkilöille, joilla on vaikeuksia kirjoitetun tekstin ymmärtämisessä, saattaa opastetekstin asettelu tuntua hankalalta, jos teksti toistuu toisella kielellä samassa opastekilvessä. Sen vuoksi kielet tulisi kuitenkin erottaa toisistaan jotenkin joko värillä tai täysin erillisillä kilvillä. Tätä täytyy varmaankin koordinoida esteettömyysasioihin perehtyneiden kanssa.

Kaj Granlund

Ähtävä